

translator's performance begins to deteriorate due to excessive mental pressure, regardless of their source language comprehension [1, p. 192].

A significant breakthrough was observed during the subsequent two years with new cohorts who had completed a specialised Turkish for Translators course. Once these students thoroughly internalised Turkish syntactic rules – specifically the accurate placement of sentence constituents, word classes, and complex participial and gerundial constructions – a dramatic improvement was recorded. Findings reveal that these syntactically equipped students demonstrated a superior ability to tame complex English sentence structures. By correctly managing thematic and information structures, they achieved what Mona Baker describes as textual equivalence [5, p. 134].

In contrast, before this intervention, students consistently succumbed to Toury's "Law of Interference," where formal structures of the source text were imported into the target language [4, p. 275]. As the Tightrope Hypothesis suggests, most translators work close to their maximum capacity, and any extra cognitive demand can lead to failure [1, p. 182]. In conclusion, academic translation requires a deep mastery of the "straitjacket" of target-language grammar to ensure professional standards of cohesion and acceptability [5, p. 97].

REFERENCES

1. Gile, D. Basic Concepts and Models for Interpreter and Translator Training. Revised edition. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 2009. 283 p.
2. Spooner, C. Contemporary Gothic. London: Reaktion Books, 2007. 176 p.
3. Toury, G. Descriptive Translation Studies – and beyond. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 1995. 311 p.
4. Baker, M. In Other Words: A Coursebook on Translation. 3rd ed. London/New York: Routledge, 2018. 370 p.
5. Cummins, J. Language, Power and Pedagogy: Bilingual Children in the Crossfire. Clevedon: Multilingual Matters, 2000. 309 p.

Шевченко Дмитро

*викладач кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій
Національна академія Національної Гвардії України
Золочів, Україна*

ПРАКТИКО-ОРІЄНТОВАНІ МЕТОДИКИ ПІДГОТОВКИ ВІЙСЬКОВИХ УСНИХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ: ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ

У сучасних умовах трансформації сектору безпеки й оборони України та поглиблення взаємодії з міжнародними партнерами особливої актуальності набуває підготовка військових усних перекладачів. Їх професійна діяльність реалізується в межах службової комунікації у структурах Сил оборони

України (СОУ) та включає участь у багатонаціональних навчаннях, переговорах, брифінгах і координаційних заходах.

Сучасні підходи до підготовки перекладачів дедалі більше ґрунтуються на competence-based approach (компетентнісному підході), що передбачає формування інтегрованої системи професійних компетентностей: лінгвістичної, комунікативної, соціокультурної та стратегічної [1, с. 224-228]. У контексті військового перекладу особливого значення набуває також оперативна компетентність, яка включає здатність діяти в умовах обмеженого часу, інформаційного навантаження та підвищеного рівня стресу.

Підготовку військових перекладачів доцільно розглядати в межах ESP (English for Specific Purposes) – англійської мови для спеціальних цілей, зокрема її військового піднапрямку. Це передбачає орієнтацію навчального процесу на професійно релевантні мовленнєві ситуації, термінологію та стандартизовані форми комунікації, прийняті у середовищі міжнародного військового співробітництва.

У межах interpreter training frameworks (систем підготовки усних перекладачів) ефективними визнаються практико-орієнтовані методики, що моделюють реальні сценарії професійної діяльності. Зокрема, застосування ситуаційного моделювання (role-play, рольових ігор) дозволяє відтворювати типові комунікативні ситуації: проведення брифінгів, взаємодію з іноземними інструкторами, переклад під час службових нарад [4, с. 120-123].

Важливим компонентом є інтеграція вправ формату two-way translation (двосторонній переклад), що забезпечують розвиток як рецептивних, так і продуктивних навичок усного перекладу. Практика засвідчує, що ефективність таких вправ зростає за умов використання автентичних матеріалів: відеофрагментів брифінгів, радіопереговорів, польових інструкцій, що відображають реальні стандарти військової комунікації [2, с. 50-55].

З метою підвищення готовності військових перекладачів до виконання службових завдань доцільним є впровадження елементів stress-based training (навчання в умовах змодельованого стресу), зокрема обмеження часу на переклад, використання фонових шумів та імітація багатозадачності [3]. Це сприяє формуванню стресостійкості та здатності зберігати якість перекладу в умовах, наближених до реальних.

Практичний досвід підготовки військовослужбовців свідчить, що поєднання competence-based approach, ESP-орієнтації та практико-орієнтованих методик забезпечує більш високий рівень сформованості професійних компетентностей перекладача у структурах СОУ.

Отже, впровадження сучасних методичних підходів до підготовки військових усних перекладачів сприяє підвищенню ефективності їх професійної діяльності. Перспективи подальших досліджень вбачаються у розробці комплексних тренінгових програм із використанням цифрових

технологій, симуляційних середовищ та адаптації міжнародних стандартів підготовки перекладачів до потреб Сил оборони України.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Гончаренко С. У. Методика навчання іноземних мов. Київ: Вища школа, 2019. 376 с.
2. Pym A. Exploring Translation Theories. London: Routledge, 2014. 177 p.
3. Setton R., Dawrant A. Conference Interpreting: A Complete Course. Amsterdam: John Benjamins, 2016. URL: <https://studylib.net/doc/28308497/conference-interpreting-a-complete-course> (дата звернення: 24.04.2026)
4. NATO Standardization Office. NATO Glossary of Terms and Definitions. Brussels, 2020. 300 p. URL: [https://www.coemed.org/files/stanags/05_AAP/AAP-06_2020_EF_\(1\).pdf](https://www.coemed.org/files/stanags/05_AAP/AAP-06_2020_EF_(1).pdf) (дата звернення: 24.04.2026)

Шнільчак Любов

*кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри мовознавства
Івано-Франківський національний медичний університет
Івано-Франківськ, Україна*

СТРУКТУРА І ТЕМАТИЧНЕ НАПОВНЕННЯ ЗМІСТОВОГО МОДУЛЯ «ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ МЕДИЧНОГО ПЕРЕКЛАДУ» В СКЛАДІ НД «ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ПЕРЕКЛАДУ»

Робоча програма навчальної дисципліни «Теорія і практика перекладу» розроблена на основі Освітньо-професійної програми «Прикладна лінгвістика. Медична терміносистема та галузевий переклад (англійська мова)» (редакція 2023-02.1) першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 03 «Гуманітарні науки» спеціальності 035 «Філологія» за спеціалізацією 035.10 «Прикладна лінгвістика», затвердженої Вченою радою ІФНМУ 29. 04. 2025 р., протокол №5, введеної в дію наказом ректора № 595-д від 30. 04. 2025 р., та робочого навчального плану, затвердженого 28.05.2025 р., наказ № 746-д [1, с. 3].

Навчальна дисципліна «Теорія і практика перекладу» вивчається на третьому та четвертому курсі та тісно інтегрується з такими навчальними дисциплінами як «Вступ до перекладознавства», «Медичне термінознавство», «Сучасні інформаційні технології в прикладній лінгвістиці» «Робота з інформаційними джерелами», а також з вибілковими навчальними компонентами ВК 3: «Історія українського перекладу», «Професійна етика перекладача», «Міжкультурна комунікація і переклад» та «Основи редагування». Крім того, навчальна дисципліна «Теорія і практика